

# VALGPROGRAM NANNESTAD MDG

2019-2023

miljøpartiet  
de grønne

**FOR**  
**MENNESKER**  
**OG MILJØ**

# INNHALDSFORTEGNELSE

INNHALDSFORTEGNELSE .....	1
INNLEDNING .....	2
KAPITTEL 1 KLIMA .....	3
KAPITTEL 2 NATURMANGFOLD.....	4
KAPITTEL 3 AVFALL OG FORURENSNING .....	5
KAPITTEL 4 BYGDEUTVIKLING OG TRANSPORT .....	6
KAPITTEL 5 SKOLE OG OPPVEKST.....	8
KAPITTEL 6 HELSE OG OMSORG.....	9
KAPITTEL 7 FRITID, FRIVILLIGHET OG INKLUDERING .....	10
KAPITTEL 8 NÆRINGS LIV OG ARBEIDSLIV .....	11
KAPITTEL 9 NANNESTAD KOMMUNE.....	12
VÅRE KANDIDATER.....	13
MER INFORMASJON.....	13
KONTAKT OSS.....	13

## INNLEDNING

I 2015 kom Nannestad MDG for første gang inn i kommunestyret med én representant. Denne første perioden har vært en spennende og lærerik opplevelse. Nå er vi gira på å gå sterkt inn i en ny periode, og aller helst med en gruppe med flere grønne representanter! Vi er klare til å gjøre Nannestad grønnere, mer bærekraftig og mer framtidsretta, til glede for nåværende og framtidige innbyggere. Et program vil aldri kunne ha med alt vi kommer til å løfte politisk eller mene noe om, og vi vil heller ikke klare å løfte alt som står i programmet. Programmet sånn det foreligger nå, er likevel en beskrivelse av saker vi håper å få tatt opp, og få gjennomført så mye som mulig av. Håpet er at programmet skal gi innbyggerne et best mulig bilde av hva vi er opptatt av, og hvordan vi ønsker å prioritere.

Miljøpartiet De Grønne vil ha et medmenneskelig samfunn, hvor samspeillet mellom mennesker, naturen, dyr, insekter og andre arter er balansert og bygget på respekt. Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser er en forutsetning for å nå målet. Vi tar mål av oss til å utforme en helhetlig politikk for nåtid og framtid, basert på tre grunnleggende solidaritetsprinsipper: solidaritet med andre mennesker, solidaritet med fremtidige generasjoner og solidaritet med dyr og natur.

Den eventyrlige veksten Norge har opplevd de siste tiårene har gitt oss et velferdssamfunn hvor de fleste innbyggere får dekket sine materielle behov i rikt monn. Men veksten har en bakside, den er i stor grad basert på rovdrift av naturens ressurser. Flere forskningsrapporter har gitt klare konklusjoner: vi kan ikke fortsette slik vi har gjort.

Heldigvis er det ikke slik at økonomisk rikdom og høyt forbruk gjør oss lykkelige. Hva som gir lykkefølelse er individuelt, men forskere har kommet fram til hva som kjennetegner mennesker som har høy livskvalitet og hverdagslykke. Blant annet har de gode sosiale relasjoner, de har livsmål, ambisjoner og drømmer, er fysisk aktive, har god helse og får nok søvn. En fellesnevner er at alt stort sett er gratis. Det er gode nyheter, som det er viktig å ha i tankene når vi vet at den økonomiske veksten må reduseres og vårt personlige forbruk må ned.

Reduksjon i veksten og endrede holdninger om personlig forbruk vil gi oss både miljø- og helsemessige gevinster. Natur må vernes på grunn av sin egenverdi, men forskning viser at bevaring av biologisk mangfold også er viktig ut fra et folkehelseperspektiv.

Miljøpartiet De Grønne jobber for mennesker og miljø. Vi har livskvalitet som gjennomgående tema i all politikk. Det som er bra for miljøet, er bra for mennesker!

### ***Nannestad MDG vil arbeide for:***

1. Økt livsglede heller enn økt forbruk og økt vekst.
2. At Nannestad kommune sier nei til søndagsåpne butikker, både ut i fra et verdiperspektiv, og et miljøperspektiv.
3. Et inkluderende arbeidsliv som gir høyere livskvalitet med sunn balanse mellom jobb og fritid, lønnet og ulønnet arbeid.

## KAPITTEL 1 KLIMA

Klima er vår tids største utfordring. Det må drastiske tiltak til for å nå målet om maks 1,5 graders temperaturstigning, og konsekvensene av å ikke nå målet vil være katastrofale. I Norge skal vi redusere våre klimagassutslipp med minst 40 % i 2030 sammenlignet med 1990-nivå. MDG mener dette målet burde vært økt til 60 %. Nå som 29 av de 40 årene har gått, har norske utslipp likevel økt med 3,4 %. Også i 2018 økte Norges utslipp. I tillegg kommer utslippene knyttet til forbruk av oljen Norge eksporterer. Rundt 20 % av Norges klimagassutslipp er innenfor kommunale virkemidler og kommunene har derfor stort ansvar for å redusere utslippene. Nannestad kommune må selvfølgelig ta sin del av disse kuttene. Klima må være overordnet i kommuneplanleggingen, og legge rammene for all aktivitet.

Kommunens arbeid med å kutte klimagassutslipp må skje på minst 3 nivåer:

- Kutt av utslipp i kommunens egen drift.
- Planlegge og bruke areal på en måte som legger til rette for en klimavennlig hverdag for innbyggerne og som sørger for at naturlige deponier av klimagasser bevares.
- Påvirkning av innbyggere, næringsliv og overordnede myndigheter til å kutte klimagassutslipp.

### ***Nannestad MDG vil arbeide for:***

1. At utarbeidet med en ny, ambisiøs energi- og klimaplan ferdigstilles så fort som mulig, og følges tett opp av politikere og ansatte
2. At vedtaket om å innføre en årlig bærekraftsrapport i forbindelse med budsjettbehandlingen iverksettes i 2019. Rapporten skal omfatte status, utfordringer og plan for tiltak når det gjelder klima, miljø og biologisk mangfold
3. At Nannestad blir en klimanøytral kommune. Kommunens klimaregnskap må gå i balanse. Dersom et vedtak fører til økte utslipp, må andre vedtak redusere utslippene
4. At skoler, barnehager, idrettsanlegg og andre nybygg bygges som plusshus, og at miljøstandarder/-sertifisering vurderes i alle prosjekter
5. Utslippsfrie byggeplasser i kommunens egne prosjekter
6. At alle kommunale virksomheter, og særlig skoler og barnehager, sertifiseres og resertifiseres som Miljøfyrtårn
7. At skolene gjennomfører forsøk med nettbasert klimaskole og besøk av klimapiloter
8. At klimavennlig kosthold og reduksjon av matsvinn inngår i undervisningen i barnehager og skoler
9. At det satses på solceller og fornybar energi
10. At veibelysning prioriteres, og at smartbelysning vurderes
11. At det ikke brukes jord med torv i kommunal drift
12. At innbyggerne skal ha mulighet til å få gratis miljørådgivning
13. At kommunen kjøper fornybar strøm med opprinnelsesgaranti
14. At det ikke bygges noen tredje rullebane ved Oslo lufthavn Gardermoen
15. At brøyting og strøing av gang- og sykkelveier prioriteres like høyt som bilveier, særlig ved skoler og barnehager
16. Høyere km-godtgjørelse for sykkel enn for bil for kommunens ansatte
17. At kommunens tjenestebiler byttes ut med elbiler, sykler og elsykler

## KAPITTEL 2 NATURMANGFOLD

Tapet av natur er en like stor trussel som klimaendringene, mener forskerne. En ny stor FN-rapport fra mai 2019 skal gi grunnlaget for at verden kan endre retning før det er for sent. Et hovedprinsipp for Nannestad MDG er erkjennelsen av at vår eksistens hviler på naturen, og at vi er en del av den. Uberørt natur og grønne områder er en viktig kilde til glede, helse, fysisk utfoldelse, stillhet, ettertenksomhet og inspirasjon. Nannestad MDG vil følge tett opp den nye naturmangfoldplanen for å sikre at kommunen prioriterer arbeidet med å ta vare på naturmangfoldet i Nannestad. Naturen og artsmangfoldet må prioriteres høyere enn økonomisk profitt. Vi vil fortsette arbeidet i nettverket InsektsKameratene, for å inspirere innbyggere til å hjelpe insektene. De største truslene mot naturmangfoldet er arealendringer, klimaendringer, forurensning, fremmede arter og overhøsting. Kommersielt skogbruk er angitt som hovedtrussel for 41 prosent av de truede artene.

### *Nannestad MDG vil arbeide for:*

1. Nok ressurser til og god oppfølging av naturmangfoldplanen
2. At kartlegging og verdisetting av natur og arter videreføres
3. God forvaltning av hjortevilt og annet vilt, ved blant annet å rullere rammeplanen. Vurdere tiltak for å bedre helsetilstanden til elgbestanden i kommunen
4. Kartlegging og tilstandsvurdering av myrer under marin grense for å se på behov for restaurering av tidligere grøftede myrer
5. At muligheten for å restaurere ødelagte raviner utredes
6. Gjenåpning av bekker i boligområder
7. At Geitbua-dammen restaureres
8. At kroksjøene ved Breen bru restaureres/vedlikeholdes
9. God informasjon til innbyggerne om naturmangfold og tiltak, og særlig om raviner
10. At det skal utarbeides undervisningsopplegg om utvalgte lokale tema, som f. eks. ravnedalene, insektvennlige steder/hager i Nannestad, rødlistede arter, m.m.
11. Bekjempelse av fremmede arter/ikke hjemmehørende arter
12. Vern av skog, myr, raviner og andre artsrike biotoper og av inngrepsfri natur
13. At Bjørkemåsan tilbakeføres til LNF-område og dermed ikke bygges ut
14. Vern av områder for rekreasjon og friluftsliv
15. Bevaring av vegetasjon langs strandsoner og elvebredder
16. Å legge til rette for pollinerende insekter og andre insekter ved beplantning
17. Klare regler om plukkhogst og bærekraftig skogdrift
18. Å forhindre hogst i hekketida
19. Å unngå utvidelser av motorisert ferdsel i utmark, og ikke tillate snøscooterkjøring, ATV-kjøring eller vannscooter bortsett fra til nyttebruk etter søknad
20. Å forhindre jakt i hekke- og yngletida
21. Blomsterenger istedenfor livløse plener, og ellers prioritere vill natur slik at ikke alle grøntområder er parkifisert og frisert
22. At blomster får vokse i veikanter, rundkjøringer og åkerrender til glede for insekter og småkryp, så langt det ikke skaper trafikkfarlige situasjoner
23. At skogbruket i Nannestad skal drives etter bærekraftige prinsipper som tar vare på det biologiske mangfoldet

## KAPITTEL 3 AVFALL OG FORURENSNING

Avfall er ofte ressurser på avveie. De fleste av oss kan bli mer bevisste når det gjelder vår egen avfallshåndtering. Gjenbruk og resirkulering er viktig, og likeså må vi sørge for å kaste avfall på rett sted. Avfall som kastes i naturen, spesielt plast, er et problem. All plast som havner i naturen ender til slutt opp i havet. Hvert eneste minutt havner 15 tonn plast i havet på verdensbasis. Oppmerksomheten rundt dette har økt, noe som har ført til holdningskampanjer som strandrydding, plogging og «5 for hvalen».

Forurensning er et vidt begrep. Forurensning påvirker både luft, vann, natur- og artsmangfold i tillegg til å forringe menneskers livskvalitet. Hele økosystemet påvirkes av lokale utslipp fra fossilt brensel, utslipp av kjemikalier fra landbruk og næringsliv og lyd- og lysforurensning.

Forurensning er den nest største grunnen til at arter er utrydningstruet i norsk natur. Forurensning som påvirker naturmangfoldet kan være alt fra mikroplast og kjemikalier til gjødsel fra jordbruket.

### ***Nannestad MDG vil arbeide for:***

1. At klimagassutslipp, spredning av mikroplast og avrenning til vassdrag fra landbruket reduseres
2. Forbud mot bruk av giftige plantevernmidler, og arbeide for minimal avhengighet av kunstgjødsel i landbruket
3. At høstpløying stoppes i utsatte områder som gir avrenning til vassdrag.
4. At det settes opp, og driftes, nok offentlige søppelkasser i Nannestad
5. At tiltak for rene vassdrag styrkes
6. Tiltak som sikrer grunnvann og vassdrag mot forurensning/utslipp fra Gardermoen
7. At Nannestad kommune unngår engangsprodukter og unødvendig plast
8. Å begrense veisalting
9. At kommunen ikke tillater salg av heliumballonger på egen grunn og egne arrangementer fram til nasjonalt forbud inntre
10. At god avfallsbehandling og ivaretagelse av miljøhensyn skal være et kriterium for alle arrangementer på kommunal grunn og for kommunal støtte til arrangementer
11. Å utrede tiltak for å øke kildesorteringen og stimulere til avfallsreduksjon, og at konsekvenser av brukerbetaling på ØRAS evalueres og følges tett opp
12. At kommunen skal stille klare og ambisiøse klimakrav knyttet til produksjon, transport og emballasje og avfallshåndtering i sine innkjøp, og sørge for at klimakravene vektas så høyt i anbudsprosessene at det får praktisk betydning for valg av leverandør
13. At ulike varianter av ordninger for ploggeposer eller «søppelbokser» i Nannestad/ØRAS testes ut, slik at bl.a. turgåere, jegere og folk flest engasjeres for å samle inn plastavfall i naturen

## KAPITTEL 4 BYGDEUTVIKLING OG TRANSPORT

Nannestad har hatt svært høy vekst i noen år. Det er positivt på mange måter, men gir også noen klare utfordringer. Nannestad MDG mener kommunen og innbyggerne hadde vært tjent med en lavere stabil vekst, noe som krever at kommunen tar større grep om utviklingen.

Det er fortsatt usikkert hvor kommunen får lov til å plassere utbyggingsområder i forbindelse med den regionale areal- og transportplanen. Kommunen må aktivt tilpasse seg etter hvert som dette avklares.

Nannestad MDG ønsker ikke nedbygging av dyrka eller dyrkbar jord, myr, raviner eller andre viktige natur- og friluftsområder. Behovet for utbyggingsområder og jakten på vekst er for oss ikke et godt argument for å bygge ned slike områder, men heller et argument for å ta veksten litt ned.

Kommunestyret vedtok en ny arealdel til kommuneplanen våren 2019. Denne er fortsatt ikke endelig ferdig behandlet fordi det fortsatt ligger uavklarte innsigelser fra fylkesmannen til den. Uansett mener Nannestad MDG at planen må rulleres ganske raskt, for å innarbeide viktige prinsipper fra den nylig vedtatte naturmangfoldplanen, den kommende energi- og klimaplanen, de kommende tettstedsanalysene for Maura, Holter og Åsgreina, og avklaringene fra overordnede myndigheter om hvilket handlingsrom Nannestad faktisk vil få.

Klimatilpasning og økosystemtjenester blir viktigere i årene framover. Analyser viser at Nannestad i tiårene som kommer vil få mer ekstremvær, og bli mer sårbar for flom, ras og lignende. All kommunal planlegging må ta høyde for dette.

Bilen vil fortsatt være viktig for de fleste innbyggere i Nannestad. Med god arealplanlegging, og fortetting i Nannestad sentrum kan vi få et godt nok kollektivtilbud der til at bilbruk og antall biler per husholdning kan reduseres. Også i Maura, Holter og Åsgreina kan bilbruken reduseres dersom kollektivtilbudet bedres. Siden kollektivtilbudet er styrt av fylkeskommunen, er konsentrert bosetting for å øke passasjergrunnet det viktigste verktøyet Nannestad kommune har for å redusere utslippene fra transport, og å sikre innbyggerne et best mulig kollektivtilbud. Nannestad MDG vil arbeide for at det lokale kollektivtilbudet styrkes, ikke svekkes. Vi vil også jobbe for at det skal bli lettere og tryggere å gå eller sykle.

### ***Nannestad MDG vil arbeide for:***

1. At kommuneplanen rulleres så raskt som mulig, og at det utarbeides en helhetlig landskapsanalyse som legges til grunn for kommuneplanrulleringen
2. At grønn grense for tettstedene trekkes innenfor dagens byggegrenser
3. At all utbygging skjer gjennom bærekraftig fortetting. Vi må bygge høyere og tettere ved kollektivknutepunkter, og grønne verdier må legges til grunn i tettstedsutviklingen
4. At Nannestad skal ha nullvisjon for nedbygging av matjord
5. At Nannestad ikke bygger ned raviner, myr og andre viktige naturverdier og friluftsområder
6. At dersom LNF-arealer (landbruk, natur og friluftsliv) likevel i spesielle tilfeller må omdisponeres, må det forutsettes at tilsvarende areal tilbakeføres til LNF
7. At det settes av nok arealer til næringsvirksomhet
8. At kunnskap om kommende klimaendringer, konsekvenser for Nannestad og nødvendig klimatilpasning legges til grunn for all kommunal planlegging, og i godkjenning av arealsaker og reguleringsplaner
9. Menneskevennlige lokalsamfunn, for eksempel ved å sikre offentlig tilgjengelige sittegrupper/benker, toaletter og drikkefontener
10. Tilrettelegging av grønne lunger i sentrum, med muligheter for aktivitet for både gammel og ung, side om side
11. At kommunen stiller strengere miljøkrav til utbyggingsprosjekter, for eksempel når det gjelder grønne tak/solceller, arealbruk, materialvalg, fossilfrie byggeplasser
12. At kommunen ikke pålegger utbyggere å ha flere bilparkeringsplasser per bolig enn utbyggere og innbyggere ønsker
13. At det i alle byggeprosjekter utarbeides en miljøoppfølgingsplan, og beregning av blågrønn faktor (BGF)
14. At Nannestad kommune følger opp rekkfølgekravene til utbyggere, slik at boliger ikke kan selges før infrastruktur som vei, gangvei og lignende er på plass
15. At syklende og gående prioriteres i all arealplanlegging
16. Å fremskynde utbygging av sykkel- og gangveier, og sørge for tilstrekkelig gatebelysning
17. At Nannestad skal ha en offensiv og konkret plan for hvordan vi skal imøtekomme Nasjonal Transportplan, som sier at all fremtidig trafikkvekst skal tas unna med kollektivtrafikk, med sykkel eller gange
18. At Nannestad skal ha et kollektivtilbud som gjør det mulig for befolkningen å velge buss til og fra jobb, og også på kveldstid og i helger
19. At det legges til rette for innfartsparkeringer i Maura, Nannestad sentrum og Eltonåsen
20. At ladestasjoner for elbiler skal være tilgjengelig i Nannestad. Fortsette arbeidet med å gjøre kommunens ladepunkter tilgjengelig med vanlige ladebrikker. Opprette ladestasjoner ved skoler og barnehager. Legge til rette for utbygging av kommersiell ladestruktur ved større veier
21. Legge til rette for delingsordninger for elbil, elsykkel og el-lastesykkel i Maura og Nannestad sentrum, gjerne i samarbeid med Ruter



## KAPITTEL 5 SKOLE OG OPPVEKST

Nannestad MDG er opptatt av å legge til rette for at foreldre skal få tid til å være sammen med barna sine, og av at barn skal få tid til å være barn. Dette mener vi både foreldrene og barna er tjent med. En positiv bieffekt er dessuten at vi får en naturlig nedjustering av vårt personlige forbruk. Miljøpartiet De Grønne ønsker ingen heldagsskole og ønsker ikke karakterer i barneskolen.

### *Nannestad MDG vil arbeide for:*

1. At bemanningsnormen for barnehager oppfylles uten dispensasjoner
2. Full barnehagedekning, også for barn som trenger plass i løpet av barnehageåret
3. At prosjektet med lekeressurser i barnehagene videreføres
4. At et godt tilbud om «åpen barnehage» opprettholdes i kommunen
5. Uteskole en dag i uka for alle trinn på barneskolen og bruke fysisk aktivitet og natur som verktøy i undervisningen i alle fag
6. At skoler skal ha skolehager og/eller samarbeid med nærliggende gårdsbruk
7. At alternative læringsarenaer opprettholdes og styrkes
8. Å styrke seksualundervisningen, og blant annet øke fokuset på grensesetting.
9. At alle skoler skal ha kompetanse om mangfold og integrering
10. Godt individuelt tilpasset opplæring og oppfølging av elever med særskilte behov
11. At lærernormen oppfylles på alle trinn på alle skoler
12. At det utarbeides en kvalitetsplan for SFO, inkludert både måltider og aktiviteter
13. At Nannestad kommune oppfyller prinsippet om at skole skal være gratis, også når det gjelder leirskoledeltakelse
14. At Nannestad skal tilby god, yrkesrettet og individuelt tilpasset voksenopplæring
15. At kommunen følger opp Plan- og bygningslovens krav om universell utforming på alle skoler slik at nærskolen blir et reelt alternativ for alle barn
16. At lekearealene i skoler og barnehager skal være av naturlige materialer, ikke plast- og gummidekker
17. At barn i barnehage og skole får større muligheter til kontakt med voksne av alle generasjoner, for eksempel gjennom samarbeid med andre institusjoner i kommunen
18. Økt oppmerksomhet mot barn og unges psykiske helse, blant annet gjennom tilstrekkelig tilgang på helsesykepleier på skolene
19. At Nannestad kommune skal ha en handlingsplan for å forebygge vold og overgrep mot barn og unge, og at skoler og barnehager har tilhørende beredskapsplaner
20. At Nannestad skal ha nullvisjon for mobbing, og aktivt følge opp og evaluere om arbeidet som gjøres er godt nok. Dette skal være tema for opplæring, i rektorkollegiet, og det skal rapporteres på arbeidet i kommunens handlingsprogram og årsmelding
21. At barnetrygd ikke skal regnes inn i inntektsgrunnlaget ved beregning av økonomisk sosial stønad og lignende
22. Søskenrabatt til familier med barn i både barnehage og SFO
23. Vi vil jobbe for trygge skoleveier og vurdere innføring av hjertesoner rundt skolene

## KAPITTEL 6 HELSE OG OMSORG

MDG legger vekt på å fremme god helse, og å forebygge helseskade. Omsorg handler om å gi den hjelpen og bistanden innbyggerne har behov for. Innbyggere som tilbringer dagene i kommunens omsorg skal også ha en hverdag med livskvalitet og innhold.

### *Nannestad MDG vil arbeide for:*

1. At eldre sikres god nok pleie og omsorg til å kunne fortsette å bo hjemme så lenge de ønsker. Likeledes skal de sikres tilgang til naturen og sitt kjente miljø
2. At omsorgstilbudet til eldre kontinuerlig tilpasses behov, og at det til enhver tid er nok ressurser og kapasitet i de ulike trinnene i omsorgstrappa (for eksempel hjemmesykepleie, omsorgsbolig, sykehjemsplasser). Beboere på sykehjemmet skal ha tilgang på enerom dersom de ønsker det
3. At sykehjemmet fortsatt skal servere mat fra eget kjøkken, og at måltidsrytmen skal baseres på helsehensyn, ikke på økonomi eller bemanning
4. Videreføre arbeidet med livsgledesertifisering av sykehjemmet, skoler og barnehager.
5. Samarbeid mellom sykehjemmet og barnehager/skoler
6. At Nannestad kommune i planer og tjenestetilbud følger opp den kommende kampanjen om forebygging av selvsykdom og selvmord
7. At Nannestad kommune skiller mellom rus og psykisk helse i planer og kommunikasjon. Selv om det kan være noen overlappende utfordringer og tiltak på feltet, vil sammenstillingen rus og psykisk helse for mange gjøre at tjenestetilbudet virker mindre relevant for dem selv. Begge gruppene, og personer med sammensatte utfordringer skal ha et godt tilbud
8. At personer med behov for brukerstyrt personlig assistent (BPA) får et godt nok tilbud om dette, slik at de gis mulighet til likeverdig samfunnsdeltakelse
9. Økt oppmerksomhet rundt «usynlig syke», som f.eks. revmatikere og pasienter med muskel- og skjelettlidelser. Et virkemiddel kan være tidsressurser og kompetanse hos fastleger og fysioterapeuter
10. Utprøving av ulike prosjekter, for eksempel forsøk med selvhjelpsgrupper og nettverk som stimulerer til aktivitet, skaper sosialt nettverk, reduserer isolasjon og ensomhet og øker deltakelsen i samfunnet
11. At mulighetene for et «Inn på tunet»-tilbud i Nannestad vurderes
12. At det legges til rette for god fastlegedekning og god rekruttering
13. At Nannestad søker om det nasjonale tilskuddet for å øke rekrutteringen av sykepleiere og helsefagarbeidere
14. En god fysioterapitjeneste
15. God oppfølging av gravide og nyfødte
16. Så langt det er mulig tilby hele faste stillinger til ansatte i helsesektoren
17. At Nannestad skal melde seg inn i WHO-nettverket Sunne kommuner

## KAPITTEL 7 FRITID, FRIVILLIGHET OG INKLUDERING

Nannestad MDG ønsker å legge til rette for et variert kulturtilbud, og ønsker særlig å stimulere til videreutvikling av arenaer for kulturelt mangfold. Vi er opptatt av idrettens positive bidrag til folkehelsen, og legger vekt på aktiviteter som ikke krever store anlegg. Uorganisert aktivitet bør prioriteres høyere enn i dag. Kulturliv, idrett og frivillighet må være tilgjengelig for alle, uavhengig av økonomi, funksjonsevne og bakgrunn. Samhandling og inspirasjon mellom alle kommunens nasjonaliteter vil være en stor berikelse for alle parter.

### *Nannestad MDG vil arbeide for:*

1. At kommunen aktivt bidrar til å gi nye og gamle innbyggere god informasjon om lokale foreninger, aktivitetstilbud og aktiviteter
2. At det settes som premiss at for å få kommunal støtte skal arrangementer og anlegg oppfylle tilfredsstillende miljøkrav, og at spillemidler i økende grad går til tiltak innen friluftsliv og næranlegg framfor store idrettsanlegg
3. Gode rammebetingelser for frivillige lag og foreninger og særlig legge til rette for at lag som fremmer bruk av naturen, får spillerom og midler til dette, blant annet ved at det innføres et aktivitetsråd
4. At Frivilligsentralen sikres gode arbeidsforhold i egnede lokaler
5. At kommunen, sammen med frivillige organisasjoner, fortsetter å utarbeide kart og beskrivelser over turer i kommunen, med fokus på turer i nærmiljøet
6. At lyset i lysløypene står på en time senere om vinteren, samt tennes om høst og vår
7. At kommunen legger til rette for et eller flere hundejorder/hundeparker
8. At kulturen har gode vilkår. Kulturskolen, den kulturelle skolesekken og den kulturelle spaserstokken er viktige aktører, som sammen med frivillige organisasjoner skal sikre et mangfold av tilbud for utøvere og publikum innenfor hele spekteret av kultur
9. At lokal kunst vises fram i offentlige bygg
10. At biblioteket skal ha gode åpningstider, og fortsatt ha et mangfoldig aktivitetstilbud. Meråpent bibliotek innføres så fort som mulig
11. En ordning for utlån av verktøy og annet utstyr, for eksempel som et samarbeid mellom biblioteket og frivilligsentralen
12. At Nannestad skal ta imot flere flyktninger, og at de ivaretas på en god måte
13. Flere sosiale møteplasser på kveldstid
14. Etablering av gode lavterskelfritidstilbud/fritidsklubber for barn og unge, i tilknytning til hver skole, i samarbeid med foreldre, frivillige organisasjoner og næringsliv
15. At det settes krav til at kunstgressbaner må være uten miljøskadelig granulater og ha gode nok systemer for oppsamling og gjenbruk av granulater. I tillegg må kommunen både sette krav til og bidra til at eksisterende kunstgressbaner oppgraderes og vedlikeholdes på en måte som ikke skader natur og miljø. Idrettslag som får støtte fra kommunen til kunstgressbaner bør årlig rapportere mengden granulater som etterfylles. Kunstgressbaner er dyrt. Det er tilstrekkelig med kunstgressbaner i nord, sør og i midtbygda. Nannestad bør derfor ikke prioritere tilskudd til flere kunstgressbaner
16. Støtte opp om det frivillige kulturminnearbeidet i kommunen

## KAPITTEL 8 NÆRINGS LIV OG ARBEIDSLIV

Det overordnede målet med næringspolitikken i Nannestad er å skape et bærekraftig, variert næringsliv, med attraktive arbeidsplasser som spenner over forskjellige bransjer og fag. Dette er viktig både med tanke på økonomi, klima og trivsel i kommunen. De grunnleggende behovene til innbyggere og næringsliv dekkes av det lokale næringslivet selv. Slik reduseres både handelslekkasje og lekkasje av kompetanse og arbeidskraft. Nannestads næringspolitikk må bygge på lokale ressurser, lokal kompetanse og lokalt eierskap.

Landbruk er en viktig næringsvei i Nannestad. Med 16 prosent dyrka mark har vi også et særlig ansvar for å opprettholde matproduksjon og jordvern.

Store deler av Nannestad er skog. Tre er et fornybart materiale med raskt økende anvendelsesområde. Ny teknologi gjør at tre kan utnyttes på helt andre måter enn tidligere, f.eks. kan plast lages av tre. Men skogbruk påvirker økosystemer og biologisk mangfold, og valg av hogstform påvirker biologisk mangfold ulikt.

### *Nannestad MDG vil arbeide for:*

1. Etablering av et næringskollektiv/næringshage
2. Møteplasser og arenaer for nettverksbygging for kommunens næringsliv
3. Direkte distribusjon av lokale produkter, og at lokal mat skal fremmes, f.eks. gjennom REKO-ringer og bondens marked
4. Et større innslag av variert og småskala dyrehold i landbruket
5. Småskala landbruk, kortreist mat, etablering av skolehager og parseller og flere andelslandbruk
6. Tett og god dialog med bøndene om hvordan landbruket kan drives både lønnsomt og miljøvennlig
7. At skogeierne skal ha god tilgang på grunnlagsdata fra kartlegginger av biologisk mangfold, slik at de kan innrette driften sin deretter
8. At det skal legges til rette for lokale grønne arbeidsplasser og grønne næringer
9. At kommunen legger til rette for og motiverer næringslivet til å innføre klimatiltak
10. Å etablere ordninger som på forskjellig vis stimulerer til næringsvirksomhet bygget på gjenbruk og reparasjon
11. At Nannestad kommune skal ta inn tilstrekkelig antall lærlinger, og at det skal stilles krav til bedrifter som deltar i anbud ved offentlige innkjøp om at de har lærlinger
12. At kommunen stiller samme krav til sine leverandører når det gjelder lønn, kvalifisering og arbeidstakernes rettigheter som blant offentlige tjenesteytere
13. At tilbydere som løfter mennesker med utfordringer inn i arbeidslivet prioriteres
14. At kommunen tilbyr praksisplasser til mennesker som har utfordringer med å komme seg inn i arbeidsmarkedet
15. At Nannestad kommune skal ha en tydelig og offensiv strategi for å sikre mangfold blant sine ansatte og at sammensetningen av de ansatte speiler befolkningens sammensetning

## KAPITTEL 9 NANNESTAD KOMMUNE

Nannestad må være en effektiv kommune som er organisert og drives til det beste for nåværende og framtidige innbyggere.

### *Nannestad MDG vil arbeide for:*

1. At eventuelle muligheter for kommunesammenslåing blir godt utredet. Informasjon om konsekvensene av en eventuell kommunesammenslåing må være godt og tidsnok forklart til innbyggerne, slik at innbyggerne har reell mulighet til medvirkning
2. Å unngå innføring av eiendomsskatt i Nannestad i perioden. Vi vil likevel ikke si at det er helt uaktuelt å innføre eiendomsskatt, da kommunens mulighet til å øke inntektene sine på andre måter er begrenset, og rammevilkårene for statlige overføringer til kommunene ikke er avklart. Dersom det blir umulig å dekke kommunens tjenestebehov, eller det dukker opp prosjekter som åpenbart vil være i innbyggernes interesse, må det vurderes om eiendomsskatt likevel er til det beste for flertallet. Skatten bør imidlertid innrettes med et høyt innslagspunkt, og kan med fordel øremerkes
3. Å gjøre Nannestad kommunes investeringer grønnere og mer bærekraftige, og ikke plassert i skatteparadiser
4. At Nannestad kommune bruker sin deltakelse i NHOs program for innovative anskaffelser til å gjøre sine innkjøp og anskaffelser mer klimavennlige, og for øvrig stiller så strenge krav med tanke på klima og avfallshåndtering som mulig
5. At Nannestad skal bli fairtrade-kommune eller lignende
6. At kommunale institusjoner og kantiner skal tilby lokal, sunn, sesongbasert, økologisk og bærekraftig mat og ha en kjøttfri dag i uka
7. At Nannestad sier nei til bruk av dyr i sirkus med mindre det kan dokumenteres særlig kompetanse og ivaretagelse av hensyn til dyrehold og egnede arter, som for eksempel hunder
8. At innsatsen for å sikre alle en tilfredsstillende tilgang til internett videreføres.
9. At Nannestad kommune i sin kommunikasjon velger bilder som reflekterer befolkningens sammensetning
10. At politiske saker og andre dokumenter som er viktige for innbyggerne skrives på en forståelig måte og gjøres tilgjengelig på en måte som sikrer at innbyggerne uten urimelig stor egeninnsats kan følge med på, og påvirke beslutninger før de tas
11. At Nannestad kommune i alle ledd etterstreber å ha et klart og forståelig språk og tilbyr den veiledning som er nødvendig for at innbyggerne skal kunne få oppfylt sine rettigheter og plikter

## VÅRE KANDIDATER

1. Kristin Antun
2. Kjersti Mosbakk
3. Live Grønbekk
  
4. Egil Rudolf Rasmussen
5. Tone Granaas
6. Ståle Sørmo
7. Sarah Chabchoub
8. Thorbjørn Refsum
9. Gunnhild M. Kristiansen Flaen

De tre første plassene er gitt stemmetillegg.

## MER INFORMASJON

Nannestad MDG på Facebook: <https://www.facebook.com/NannestadMDG/>

Nannestad MDGs nettsider: <https://nannestad.mdg.no/>

Miljøpartiet De Grønne Vikens partiprogram 2019-2023: <https://viken.mdg.no/program/>

Miljøpartiet De Grønnes arbeidsprogram 2017-2021:  
[https://www.mdg.no/partiprogram\\_og\\_dybdeinformasjon](https://www.mdg.no/partiprogram_og_dybdeinformasjon)

## KONTAKT OSS

Kontakt oss gjerne med spørsmål, kommentarer og innspill til saker vi bør ta opp.

Vi er tilgjengelige på epost [nannestad@mdg.no](mailto:nannestad@mdg.no) og på facebook. For kontaktinfo til lokallagsleder, styret, kommunestyrerepresentant(er) eller kandidater, se våre nettsider.